

## הירגע! גבול לפניך!

### חינוך בפרשה- מסעי

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ'

**במרכז פרשתנו קובעת התורה את גבולות ארץ ישראל, צו את בני ישראל... כי אתם באים אל הארץ כנען זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה ארץ כנען לגבלתיה. התורה יורדת לפרטי פרטים וממפה את הארץ לארבעת רוחותיה.**

לא רק את ארצנו ה'פיזית' ממפה התורה, כי גם את מקומנו ה'רוחנית' בעולם. תרי"ג המצוות, מעשי האבות ולקחי הדורות, מהווים מפת דרכים ברורה למסלול חיינו ולמסע המפותל עלי אדמות. נצמדים ל'מפה' ונוסעים בביטחה.

גם גויי הארץ הבינו כי לא ניתן להתעלות בחיי רוח מתוך הפקר ופיזור. 'חכמי אומות העולם' חיים אף הם בתוך משטר והגבלה, בשאיפה להשיג רוממות. יש נזירים שחיים בדממה מוחלטת. כמרים אינם חיים חיי אישות. מוסלמים מוזרים מן היין וכל משקה משכר. ואילו תורתנו, תורת אמת, מלמדת כי יש למצוא את השביל והגבול בתוך חיי עוה"ז. אנחנו כן מדברים - אך מזהרים לברור מילותינו ולנצור לשוננו. כן שותים יין - בזמני מצוה ושמחה, 'שותים באחריות'. וכן ביתר הדברים. התורה לא 'חוסמת' את חיינו, אלא מנחה ומעודדת חיים מתוקנים.

בכדי שילד יעלה ויצמח כראוי, עלינו להציב בדרכו גבולות ברורים, יציבים, להנחותו הדרך. ילד שחי באוירה 'משוחררת' (מילת כיסוי לאוירה 'מופקרת') הוא עשוי לפתח מתחים וחרדות סמויים. יתקשה להסתגל ולהשלים עם מצבים קיימים, כי אינו בטוח שאכן המצב מתקיים. אולי זה ישתנה? לדוגמא, תלמיד ששומע מהוריו (אפילו בלא כוונה עמוקה מצדם וללא תכנית מעשית - דבר שמאפיין אוירה משוחררת / מופקרת) "אולי נעביר אותך בית ספר", יתקשה להשתדל בבי"ס הקיים, לא לקבל על עצמו עול כללי ביה"ס, ויגרע מ'ראייה עתידית' המסייעת מאוד למיצוי ההווה כראוי. וזאת כי הוא חש כמי שעומד 'על קרח' שעשוי להיעלם. ברם, תלמיד ששומע מהוריו "אתה נשאר בבי"ס זה עד הסוף" (גם כאשר הם שוקלים חלופות - מאחורי גבו - כי יודעים שאי-השיתוף בשלב מוקדם הוא לטובתו!) הילד רגוע. הוא משלים עם המצב ושואף לשפר את ה'קיים', כי הוא בוטח שזה 'מתקיים' ומבקש להצליח. הוריו הציבו גבול, בטון, וגבול משמש הרגעה!

בכדי שהגבול יעניק תחושת ביטחון, חשוב להורים ולמורים לתכנן היטב את מיקום הגבולות. מה בפנים ומה בחוץ. כאשר מציבים גבול אך מזיזים ושוברים אותו פעם אחר פעם, בגלל שלא העריכו נכון את נתוני השטח ולא חשבו מראש על מכלול הנתונים, פוגעים ביציבות ורצינות הגבול. רבים פונים ושואלים 'כיצד יוצרים סמכות', אך בעצם מתכוונים 'כיצד משקמים סמכות שנשחקה'. שיקום הוא מאוד מורכב. על כן, לפני שמציבים גבול, לפני שמשיבים לילד 'לא!', נחשוב האם זה אכן כן, והאם נוכל לשמש 'משמר הגבול'. אין תועלת ביצירת 'תקנון' אם לא נוכל לעמוד על קיומו וכו'. בגלל שהמילה 'לא' היא מעיקרי החינוך, אסור לעשות בו שימוש זול, לא לבזבז את עוצמתו!

על המבוגרים לדעת כי הגבולות הם למען חינוך הילד וטובתו, ולא בשביל נוחות ההורים. כללי כיתה נועדו לרווחת התלמיד ולא להקל על המלמד. מלמד הציג בפני תקנון כיתתו. קראתי סעיף:

## הירגע! גבול לפניך!

### חינוך בפרשה- מסעי

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ'

"על התלמידים להיכנס בדיוק בצלצול, גם אם המלמד טרם הגיע". הבה נחשוב, האם סעיף זה נקבע באמת לתועלת התלמיד, לחכנו לשמירת זמנים וכללי סדר, או אולי לתועלת המלמד, שהמנהל לא יבחין באיחורו...? סעיף נוסף: "חובה להביא פת 'המוציא' ולא 'לחמניית מזונות' וכדו'". האם אכן זה בא ממטרה חינוכית, להימנע מ'ספק ברכות' בקביעת סעודה על 'פת-הבאה-בכיסנין', או שזה נחקק לנוחיות המלמד, שלא יהיה תלמיד משועמם בנט"י וברכת המזון...? כאשר תקנון נועד לתועלת הילד - גם כשהוא צעיר וטרם מבין את נחיצותו - נוכל להסביר לו, בלב שלם, כי ה'גבול' הוא לטובתו ולהנאתו. גבול בחינוך לא נועד שלא יצאו ממנו (בשביל זה יש כלוב...), אלא שדברים זרים ושליילים לא יחדרו מבחוץ.

זכור! "ככל שירבו חוקים ותקנות, כן ירבו פורצים וגנבים". עלינו להאמין שהילד (ובעצם גם הבוגרים) זקוק לחוקים. בלעדיהם אין צמיחה ורוגע. וכי ההקפדה על החוק נגזרת מרמת המחשבה שהושקעה בקביעתם ובהעמדתם כראוי.

### בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

[123ymm@gmail.com](mailto:123ymm@gmail.com)